

From: Britta Kahanpää <britta.kahanpaa@gmail.com>
Sent: den 18 september 2019 13:02
To: M Registrator
Subject: Remissvar SOU 2019:16 version 2 från MILKAS.
Attachments: SOU 2019-16 189 version 2.pages

Datum: 2019-09-18 Version 2. Miljörelsens Kärnavfallssektariat (MILKAS) SOU 2019:16

Östra Ny Evelund

610 30 Vikbolandet

Tel: 0768 993 447

britta.kahanpaa@gmail.com

Miljörelsens Kärnavfallssektariat's yttrande över den nya Kärntekniklagen- med förtydligt ansvar.

Betänkande av Kärntekniklagutredningen.

Övergripande kritik.

Direktivet:

Utredaren ska enligt direktiven undersöka behovet av ändringar i lagen (1984:3) om kärnteknisk verksamhet (kärntekniklagen) och förordningen (1984:14) om kärnteknisk verksamhet och vid behov även föreslå ändringar i strålskyddslagen och nödvändiga följdändringar i miljöbalken och finansieringslagstiftningen.

Det är en besvikelse att kommittén inte kunnat förena Kärntekniklagen med Miljöbalken, Strålskyddslagen, Finansieringslagen, Atomansvarighetslagen och en ny lag om ansvar och ersättning vid radiologiska olyckor.

De har mycket gemensamt.

Syftet med Kärntekniklagen är att säkerställa att kärnteknisk verksamhet bedrivs på ett sådant sätt att människors hälsa och miljön skyddas mot skadlig verkan av joniserande strålning.

De andra lagarna har också kommit till för att människans hälsa och miljö ska skyddas.

MILKAS yrkar: på återremiss.

Vi måste ha **en** tydlig lag som inte kan tolkas på två olika sätt.

I SOU 2011:18 föreslogs att Kärntekniklagen skulle vara ett särskilt kapitel i Miljöbalken, kapitel 12.

Yrkande

Övergripande kritik

MILKAS yrkar: på återremiss.

1 kap. Lagens syfte, innehåll och tillämpningsområde

6 § 2.

MILKAS yrkar: att överlåtelser inte får ske.

MILKAS yrkar: att utlandsägda kärntekniska anläggningar ska förstatligas.

6 § 3.

MILKAS yrkar : på förbud mot införsel av kärnavfall till Sverige.

6 § 4.

MILKAS yrkar: på förbud av utförsel av kärnavfall från Sverige

7 §

MILKAS yrkar : att 7 § måste följas.

9 §

MILKAS yrkar: att Depleted Uranium, utarmat uran, ska läggas till som kärnämne, och ska skrivas in i lagen.

10 §

MILKAS yrkar: att allt utbränt kärnbränsle som tagits ur reaktor ska klassas som kärnavfall

2 kap. Grundläggande bestämmelser om säkerhet

5 §

MILKAS yrkar: att säkerhetsbedömning utföres minst vart tredje år i stället för vart tionde år.

9 §

MILKAS yrkar: att inga undantag och dispenser från kraven i 9§ ska få förekomma.

13 §

MILKAS yrkar: att nuvarande ekonomiska uträknings-system för avgifter till Kärnavfallsfonden ska avskaffas.

3 kap. Ansvar för avveckling och omhändertagande av avfall

1 §

MILKAS yrkar: att verksamhetsutövare ska placera allt kärnavfall på sådant sätt att det till 100% kan återtagas från alla olika förvar. Tillägg.

4 §

MILKAS yrkar: att nuvarande ekonomiska uträknings-system för avgifter till Kärnavfallsfonden ska avskaffas.

MILKAS yrkar: att innehavare ska vara skyldiga att ha en ansvarsförsäkring eller annan ekonomisk säkerhet upp till ett belopp som motsvarar 100 miljarder svenska kronor i stället för i dagsläget drygt 7 miljarder kronor.

MILKAS yrkar: att länsstyrelserna återtär de befogenheter de haft, när det gäller att vidtaga skyddsåtgärder för att skydda sin befolkning nära reaktorerna mot den ökad cancerfrekvensen.

5 kap. Tillstånd

12 §

MILKAS yrkar: att bestämmelser om stegvis kontroll och prövning av kärntekniska anläggningar upphör.

1.13 Förslag till lag om ändring i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400)

9 §

MILKAS yrkar: att ingen sekretess får förekomma och att full offentlig insyn ska gälla för allmänheten och den lokala säkerhetsnämnden vid olyckor, incidenter och normal drift.

MILKAS yrkar: att kärntekniska anläggningar, på sin hemsida, redovisar sina dagliga utsläpp av radioaktiva ämnen till luft och vatten.

1.22 Förslag till förordning om ändring i förordning (2017:1179) om finansiering av kärntekniska restprodukter

32 § 36

MILKAS yrkar: att "och annat radioaktivt avfall" skrivs in efter ordet "kärnbränsle", så att miljöövervakningen kan få stöd att t.ex. granska SFR.

3 En historisk tillbakablick

3.6 Säkerhetshöjande åtgärder.

MILKAS yrkar: att en ny rubrik skrivs in: DE FYRA SVENSKA KÄRNKRAFT-OLYCKORNA, SOM ORSAKAT ÖKADE KOSTNADER.

4 Utredningens överväganden och förslag

4.4.4 Forsknings- och utvecklingsprogrammet

MILKAS yrkar: att kravet på redovisning av alternativa hanterings- och förvaringsmetoder ska efterföljas.

4.5.2 Stegvis prövning

MILKAS yrkar: att stegvis prövning utgår ur Kärntekniklagen.

MILKAS yrkar: att man ska ha lösningar på hela projektet och en fullständig säkerhetsanalys, innan man påbörjar ett slutförvarprojekt.

4.11 Producentansvar för radioaktivt avfall.

MILKAS yrkar: att Westinghouse bränslefabrik har ett producentansvar för de undermåliga bränslestavar de tillverkar och förser Europas åldriga kärnkraftverk med.

MILKAS yrkar: att för att få tillstånd att bygga ett nytt kärnkraftverk eller annan kärnteknisk anläggning, måste man kunna påvisa ett godkänt och säkert slutförvar för det radioaktiva avfallet.

5 Gällande bestämmelser och internationellt samarbete på kärnteknikområdet

5.1.4 Kärnsäkerhetsdirektivet

MILKAS yrkar: att länsstyrelserna återtar de befogenheter de haft, när det gäller att vidtaga skyddsåtgärder för att skydda sin befolkning nära reaktorerna mot ökad cancerfrekvensen.

5.2.6 Skadeståndsansvar vid radiologisk olycka

MILKAS yrkar: att innehavare ska vara skyldiga att ha en ansvarsförsäkring eller annan ekonomisk säkerhet upp till ett belopp som motsvarar 100 miljarder svenska kronor i stället för i dagslaget drygt 7 miljarder kronor.

5.4.6 Ny lag om ansvar och ersättning vid radiologiska olyckor

MILKAS yrkar: att innehavare ska vara skyldiga att ha en ansvarsförsäkring eller annan ekonomisk säkerhet upp till ett belopp som motsvarar 100 miljarder svenska kronor i stället för i dagslaget drygt 7 miljarder kronor.

6 Konsekvensanalys

6.4 Tillstånd och stegvis prövning

MILKAS yrkar: att den nuvarande formen av stegvis prövning måste upphöra.

1 Författningsförslag

1 kap. Lagens syfte, innehåll och tillämpningsområde

1 § Syftet med denna lag är att säkerställa att kärnteknisk verksamhet bedrivs på ett sådant sätt att människors hälsa och miljön skyddas mot skadlig verkan av joniserande strålning och att Sveriges inter- nationella förpliktelser uppfylls genom att yrka

1. verksamheten bedrivs på ett säkert sätt och i enlighet med internationella överenskommelser, och
2. kärntekniska anläggningar som inte längre ska drivas blir avvecklade och använt kärnbränsle och kärnavfall blir omhändertaget.

6 § Med kärnteknisk verksamhet avses i denna lag

1. uppförande, innehav, drift eller avveckling av kärnteknisk anläggning,
2. förvärv, innehav, överlåtelse, hantering, bearbetning, transport
av eller annan befattning med kärnämne eller kärnavfall,

MILKAS yrkar: att överlåtelser inte får ske.

MILKAS yrkar: att utlandsägda kärntekniska anläggningar ska förstätligas.

Det fransk-ägda Studsvik har högst radioaktiva utsläpp.

Det amerikansk-ägda Westinghouse bränslefabrik i Västerås gör undermåliga kärnbränslestavar.

3. införsel av kärnämne eller kärnavfall till Sverige,

MILKAS yrkar: på förbud mot införsel av kärnavfall till Sverige.

4. utförsel av kärnavfall från Sverige.

MILKAS yrkar: på förbud av utförsel av kärnavfall från Sverige.

7 § Med geologiskt slutförvar avses i denna lag ett slutförvar som är placerat i en geologisk formation under jordytan och som ska ge en isolering av kärnavfall eller annat radioaktivt avfall från biosfären.

MILKAS yrkar: att 7 § måste följas.

9 § I denna lag avses med

kärnämne: sådan isotop av grundämne, eller förening i vilken

sådan isotop ingår, som direkt eller indirekt är nödvändig för att fram- ställa kärnbränsle eller kärnladdningar.

tillägg från MILKAS : kärnämne: även Depleted uranium ska ingå här. Det är möjligt att Westinghouse bränslefabrik får utarmat uran som restprodukt.

I så fall måste den Nya Kärntekniklagen förbjuda att denna restprodukt används i vapenindustrin i Sverige eller att det exporteras utomlands.

Nu säljer Westinghouse bl.a. pulver-restprodukter, vilket nya lagen måste förbjuda.

(**Utarmat uran**, "*depleted uranium*" (DU), är avfall från anrikning av natururan till kärnbränsle eller vapen. Natururan består till 99,28% av ^{238}U och 0,72% ^{235}U och en mindre mängd ^{234}U , vilka är klyvbara. Vid anrikning till reaktorbränsle ska halten ^{235}U ökas till 3-5%, till vapen upp till 90%. Avfallet består nästan uteslutande av ^{238}U . Samtliga isotoper är radioaktiva och emitterar till större delen α -strålning med kort räckvidd och låg penetrationsförmåga (α -strålning tränger inte igenom vanligt skrivpapper och inte heller människohud).

Likt naturligt uran är utarmat uran pyrofort och kan i finfördelad form självantändas i rumstemperatur eller antändas genom ett kraftigt slag. Uran brinner explosivt, och sprids i nanostora uranpartiklar till omgivningen.

Militärt används utarmat uran främst i pansarbrytande ammunition men även som förstärkning i stridsvagnars pansar. All användning av utarmat uran har ifrågasatts, främst på grund av dess giftighet men även på grund av dess radioaktivitet och det pågående sönderfallet till bland annat radium och radon.

Uran är en tungmetall som kan deponeras i kroppens olika organ, framför allt i skelettet och njurarna. I första hand är det dess gifteffekt som har hälsoeffekter. Oralt intag även av små mängder uran kan orsaka njurskador.

Projektiler innehållande utarmat uran användes för första gången i större omfattning under Kuwaitkriget, tidigare i Balkan och senare i Irak och Afghanistan. Så även stridsvagnar som förstärkts med utarmat uran.

Användning av uran i projektiler, vilka vid träff antänds och brinner explosivt, medför att uranpartiklar i nanostorlek sprids i miljön och blandar sig med dammet. Det samma gäller sönderskjutna stridsvagnar. Även civila kan komma att drabbas genom inandning av uran i form av damm eller där nanopartiklar tränger igenom huden.

Iraksjukan som drabbat brittiska och amerikanska veteraner kan vara orsakat av utarmat uran.[2] Efter beskjutningar i slaget om Falluja 2004 tycks mängden missbildade barn, som fötts där och även i USA ha mångfaldigats. De som gjort undersökningen nämner utarmat uran som en tänkbar orsak.[3] Biologisk halveringstid för uranintag genom lungorna är 3,8 år.)

10 § Med kärnavfall avses i denna lag radioaktivt avfall som har upp- kommit i en tillståndspliktig kärnteknisk verksamhet.

Första stycket gäller inte använt kärnbränsle som inte placerats i ett slutförvar.

MILKAS yrkar att allt använt kärnbränsle som tagits ur en reaktor och som inte längre avses användas i en reaktor utan placeras för nedkylning, ska klassas som kärnavfall.

2 kap. Grundläggande bestämmelser om säkerhet

1 § Kärnteknisk verksamhet ska bedrivas på ett sådant sätt att kraven på säkerhet enligt denna lag, föreskrifter som har meddelats i anslutning till lagen eller villkor som har beslutats med stöd av lagen efterlevs.

Skyldigheter för tillståndshavare

5 § Tillståndshavaren ansvarar för att verksamheten bedrivs i enlighet med 1 §. Detta ansvar får inte delegeras.

MILKAS bifaller 5 § .

Ansvar enligt första stycket kvarstår i den omfattning som behövs även om driften av en kärnteknisk anläggning har upphört, tillståndets giltighetstid har gått ut eller det har återkallats i enlighet med 5 kap. 21 eller 22 §§.

9 § Tillståndshavaren ska minst vart tionde år göra en ny systematisk helhetsbedömning av säkerheten och strålskyddet i den kärntekniska verksamheten och hur dessa uppfyller kraven enligt denna lag, strål- skyddslagen (2018:396) och miljöbalken samt föreskrifter som har meddelats i anslutning till och villkor som har beslutats med stöd av dessa lagar.

MILKAS yrkar: att säkerhetsbedömning görs minst vart tredje år i stället för vart tionde år.

De gamla kärntekniska anläggningarna är inte anpassade till alla ändringar och ombyggnader, och blir därför allt sårbarare.

13 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om undantag eller i det enskilda fallet ge dispens från kraven i 9 §. Sådana undantag och dispenser får endast avse kärntekniska anläggningar där konsekvenserna av radiologiska nödsituationer eller andra händelser av betydelse för säkerheten och strålskyddet hos anläggningarna är begränsade.

MILKAS yrkar: att inga undantag och dispenser från kraven i 9§ ska få förekomma.

3 kap. Ansvar för avveckling och omhändertagande av avfall

Skyldigheter för verksamhetsutövare

1 § Den som bedriver eller har bedrivit kärnteknisk verksamhet ska svara för att de åtgärder vidtas som behövs för att

1. anläggningar som kärnteknisk verksamhet inte längre ska bedrivas i blir avvecklade, och
2. allt använt kärnbränsle och allt kärnavfall som har uppkommit i dennes verksamhet blir placerat i slutförvar.

En verksamhetsutövers ansvar enligt första stycket kvarstår till dess de geologiska slutförvar som verksamhetsutövaren placerat avfall i slutligt har förslutits i enlighet med 4 kap.

MILKAS yrkar: att verksamhetsutövare ska placera allt kärnavfall på sådant sätt att det till 100% kan återtagas från alla olika förvar.

Erfarenheten visar att verksamhetsutövare ständigt gör misstag.

Erfarenheten visar också att den kunskap vi i dag besitter är alltför liten. Vi har ingen förmåga att bygga säkra slutförvar med dagens kunskap. Vi kan däremot bevisa de radioaktiva nuklidernas förmåga att påskynda korrosion.

I markförvar har vid läckage upptäckts att avfall som skulle ha placerats i SFR, hamnat i markförvar. De har varit tvungna att gräva upp avfallet och placera det i SFR.

I SFR har det felaktigt placerats högaktivt avfall i rostande containrar som måste flyttas därifrån.

MILKAS kräver en omedelbar flyttning, men SKB är orolig för personalens säkerhet och vill vänta.

MILKAS kräver också en flyttning av allt avfall i SFR till en säkrare plats, innan ett läckande radioaktivt avfall börjar påverka Östersjön och vår miljö negativt.

4 § Verksamhetsutövaren ska svara för kostnaderna för de åtgärder som avses i 1 och 3 §§.

I fråga om skyldighet för verksamhetsutövare som har tillstånd till en kärnteknisk verksamhet att svara för vissa kostnader som staten har och säkerställa finansieringen av de kostnader som avses i första stycket finns bestämmelser i lagen (2006:647) om finansiering av kärntekniska restprodukter.

MILKAS kommentar: Det är således den ursprungliga tillståndshavaren som hela tiden har det ekonomiska ansvaret och vars ursprungliga ägare i sin tur måste ha gett staten tillräckligt stora

ekonomiska garantier, så att efterkommande generationer inte ska få lägre standard, p.g.a. att vår generations kärnkraft-el subventionerats.

Denna lagparagraf efterföljs inte, eftersom man tillämpar ett felaktigt uträknings-system.

Varje kärnkraftverk ska ha betalat in hela kostnaden för det avfall, det hittills har ansvar för.

I stället används ett uträknings-system som "kommer" att inbringa önskemiljarder till Kärnavfallsfonden i framtiden.

MILKAS yrkar: att nuvarande uträknings-system ska avskaffas.

MILKAS yrkar: att innehavare ska vara skyldiga att ha en ansvarsförsäkring eller annan ekonomisk säkerhet upp till ett belopp som motsvarar 100 miljarder svenska kronor i stället för i dagsläget drygt 7 miljarder kronor

MILKAS yrkar: att länsstyrelserna återtar de befogenheter de haft, när det gäller att vidta skyddsåtgärder för att skydda sin befolkning nära reaktorerna mot den ökade cancerfrekvensen.

5 kap. Tillstånd

1 § Det är förbjudet att utan tillstånd bedriva en kärnteknisk verksamhet.

Bestämmelser om stegvis kontroll och prövning av kärntekniska anläggningar.

12 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer ska på ett till den kärntekniska anläggningen och verksamheten anpassat sätt kontrollera och pröva att tillståndshavaren uppfyller de krav i fråga om säkerheten som följer av denna lag, strålskyddslagen (2018:396) och föreskrifter som har meddelats i anslutning till de lagarna innan den kärntekniska anläggningen i enlighet med ett tillstånd enligt denna lag får

1. börja uppföras,
 2. tas i provdrift,
 3. tas i rutinmässig drift,
 4. ändras på ett för säkerheten och strålskyddet betydande sätt,'
- eller
5. nedmonteras och rivs.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer ska efter ansökan från tillståndshavaren pröva förutsättningarna för att påbörja ett nytt moment enligt första stycket 1–5 och får, om förutsättningarna är uppfyllda, godkänna att tillståndshavaren får påbörja ett sådant moment.

MILKAS yrkar: att bestämmelser om **stegvis** kontroll och prövning av kärntekniska anläggningar **upphör.**

13 § Innan regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer i enlighet med 12 § beslutar att tillståndshavaren får påbörja ett nytt moment enligt 12 § första stycket 1–5 ska den samråda med andra myndigheter, kommuner och andra som är berörda i den omfattning det bedöms lämpligt samt ge möjlighet för dessa att lämna synpunkter. Samråd ska alltid ske om beslutet avser en större kärnteknisk anläggning. Syftet är att få ett så bra beslutsunderlag som möjligt och att ge berörda möjlighet till insyn och påverkan.

MILKAS yrkar: att för att få tillstånd att bygga ett nytt kärnkraftverk eller annan kärnteknisk anläggning, måste man kunna påvisa ett godkänt och säkert slutförvar för det radioaktiva avfallet.

10 kap. Offentlig insyn.

1 § Den som har tillstånd att driva en sådan kärnteknisk anläggning som avses i 1 kap. 5 § ska

1. ge den lokala säkerhetsnämnd som regeringen bestämmer insyn i säkerhets- och strålskyddsarbetet vid anläggningen, och

2. se till att arbetstagarna och allmänheten har tillgång till information om säkerheten vid anläggningen vid normala driftförhållanden. Ytterligare bestämmelser om skyldighet att lämna underrättelser och information finns i lagen (2003:778) om skydd mot olyckor och i föreskrifter som har meddelats i anslutning till den lagen.

2 § Insynen enligt 1 § första stycket 1 ska göra det möjligt för den lokala säkerhetsnämnden att få information om det säkerhets- och strålskyddsarbete som har utförts eller planeras vid anläggningen och ställa samman material för att informera allmänheten om detta arbete.

1.13 Förslag till lag om ändring i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400)

Härigenom föreskrivs i fråga om offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) att 32 kap. 9 § ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse Föreslagen lydelse

32 kap.

9§ Sekretess gäller för sådan uppgift om en enskilds affärs- eller driftförhållanden som har lämnats enligt 19–21 §§ lagen (1984:3) om kärnteknisk verksamhet eller i ärende om underrättelse och information eller bistånd enligt konventionerna den 26 september 1986 om tidig information vid en kärnenergiolycka och om bistånd i händelse av en kärnteknisk olycka eller ett nödläge med radioaktiva ämnen samt konventionen den 17 mars 1992 om gränsöverskridande effekter av industriolyckor, om det kan antas att den enskilde lider skada om uppgiften röjs.

För uppgift i en allmän handling

Denna lag träder i kraft den xx månad 20xx.

Sekretess gäller för sådan uppgift om en enskilds affärs- eller driftförhållanden som har lämnats enligt 10 kap. kärntekniklagen (2021:000) eller i ärende om underrättelse och information eller bistånd enligt konventionerna den 26 september 1986 om tidig information vid en kärnenergiolycka och om bistånd i händelse av en kärnteknisk olycka eller ett nödläge med radioaktiva ämnen samt konventionen den 17 mars 1992 om gränsöverskridande effekter av industriolyckor, om det kan antas att den enskilde lider skada om uppgiften röjs.

gäller sekretessen i högst tjugo år.

MILKAS yrkar: att ingen sekretess får förekomma och att full offentlig insyn ska gälla för allmänheten och den lokala säkerhetsnämnden.

MILKAS yrkar: att kärntekniska anläggningar, på sin hemsida, redovisar sina dagliga utsläpp av radioaktiva ämnen till luft och vatten.

Fullständig öppenhet ska råda. Inga affärshemligheter röjs.

(Som jämförelse får vi väderleksrapport från orter över hela Sverige.)

1.22 Förslag till förordning om ändring i förordning (2017:1179) om finansiering av kärntekniska restprodukter

Verksamhetsutövares användning av fondmedel som är hänförliga till kärnavfallsavgifter.

31 §35

En verksamhetsutövare ska senast den 30 oktober varje år ge in den utbetalningsplan som avses i 21 § 1 lagen (2006:647) om finansiering av kärntekniska restprodukter till Riksgäldskontoret.

En verksamhetsutövares ansökan om utbetalning av fondmedel för sådana kostnader som avses i 4 § 1–3 och 8 lagen (2006:647) om finansiering av kärntekniska restprodukter ska i fråga om utbetalningar som avser ett kalenderårs första kvartal ges in till Riksgäldskontoret senast den 30 oktober året innan och i övrigt senast en månad före den period som ansökan avser.

32 §36

I ansökan ska det anges vilka kostnader som de utbetalade medlen ska finansiera.

Stödet ska avse föreningens kostnader för att delta i samrådsförfaranden enligt 6 kap. miljöbalken eller 5 kap. 5 § kärntekniklagen (2021:000) och yttra sig enligt 6 kap. 39 § första stycket miljöbalken över ansökan om tillstånd och miljökonsekvensbeskrivningen för en anläggning för hantering och slutförvaring av använt kärnbränsle samt kostnader för att kunna följa och bedöma frågor som rör slutförvaring av använt kärnbränsle och slutförvaringens påverkan på människors hälsa eller miljön. Kostnaderna får omfatta lönekostnader, lokalkostnader och övriga administrativa kostnader

MILKAS yrkar: och annat radioaktivt avfall skrivs in efter ordet kärnbränsle.

(I en budgetproposition för 2018 föreslog regeringen att ideella miljöorganisationer ska kunna få stöd för att följa den fortsatta processen avseende slutförvar för använt kärnbränsle och annat radioaktivt avfall.)

38 §38

Riksgäldskontoret prövar an- sökningarna om utbetalning och beslutar hur och i vilken utsträck- ning fondmedel får användas av verksamhetsutövaren. Beslutet får endast avse kostnader som verk- samhetsutövaren förväntas få under den period som ansökan avser och endast kostnader för åtgärder och verksamheter som ingår i de kostnadsberäkningar som har använts då kärnavfallsavgiften beslutades.

Riksgäldskontoret besluta att fond-

Stödet får inte avse kostnader för information riktad direkt till allmänheten utöver vad som avser samrådsförfarandet. Stödet får inte avse insatser som föreningen gör efter att tolv månader har förflutit från det att tillståndsansökan och miljökonsekvensbeskrivningen har kungjorts enligt 6 kap. 39–41 §§ miljöbalken.

Om de ansökningar som avser godtagbara kostnader totalt omfattar större belopp än vad som finns tillgängligt för stöd under ett visst kalenderår, ska Riksgäldskontoret fördela stödet så att det ges en jämn geografisk spridning och med beaktande av föreningarnas medlemsantal och behov samt tidigare erhållet stöd.

Fondmedlen ska betalas ut i förskott för kalenderår.

3 En historisk tillbakablick

3.6 Säkerhetshöjande åtgärder.

MILKAS yrkar : att en ny rubrik skrivs in: DE FYRA SVENSKA KÄRNKRAFT-OLYCKORNA, SOM ORSAKAT ÖKADE KOSTNADER.

Berätta om Barsebäck-olyckan, som hemlighölls i 14 dagar för SSI och SKI.

Pumparna täpptes till av isoleringsludd, och vattennivån blev så låg att läget var kritiskt. De släppte ut radioaktiv ånga till luft och vatten.

De inspelade banden förstörde de.

Det blev en hearing i Riksdagen.

På hösten stängdes minst 6 kärnkraftverk av för säkerhetshöjande åtgärder och filtren i skorstenarna byggdes om. Fastän kärnkraftverken var stängda på vintern, höjdes inte el-priset nämnvärt.

Oskarshamn-olyckan: Stort strömavbrott förorsakade panik i kontrollrummet, när vattennivån minskade.

Forsmark-olyckan : När el-reparatören kopplade sladdarna fel, så för mycket el slog ut flera generatorer, som mörklade kontrollrummet, och vattennivån minskade till kritiskt läge.

Kärnkraftverkets "hängslen och livremmar" hade rostat sönder och reparationer hade nonchalerats.

När Höglund ,kunnig expert, förklarade vad som hänt, grep Forsmark-ledningen in och dementerade allt vad experten påstod till all media i hela Sverige.

Ringhals-olyckan: Där en dammsugare började brinna och rökskadade reaktor-rummet.

Kärnkraftverket fick saneras i månader.

Det dråpliga, eller snarare det tragiska, var att SSM var på besök då, men i ett annat rum, men ledningen informerade inte SSM om den pågående branden!

4 Utredningens överväganden och förslag

4.4.4 Forsknings- och utvecklingsprogrammet

I kravet på ett allsidigt program ingår också en redovisning och en uppföljning av alternativa hanterings- och förvaringsmetoder som framkommer under den fortsatta utvecklingen på avfallsområdet, genom såväl den egna forskningen som utländsk forskning.

MILKAS yrkar: att kravet på redovisning av alternativa hanterings- och förvaringsmetoder ska efterföljas.

4.5.1 Tillstånd och en stegvis licensiering

Kärnteknisk verksamhet bedrivs ofta i komplexa anläggningar. Internationella atomenergiorganet, IAEA, har därför i sina tekniska guider och standarder⁴⁵ rekommenderat en stegvis licensieringsprocess för kärntekniska anläggningar.

4.5.2 Stegvis prövning

Kärnteknisk verksamhet bedrivs ofta i stora och komplexa anläggningar som tar lång tid att konstruera, uppföra och testa innan de får tas i bruk. Det kan röra sig om många år och, t.ex. i fråga om ett slutförvar för kärnavfall, årtionden från ansökan till att en anläggning kan tas i rutinmässig drift.

Vid ansökningstillfället saknas ofta detaljerade tekniska underlag och en ansökan kan innehålla mer översiktlig och konceptuell information eftersom tänkta konstruktionslösningar kan förändras genom t.ex. teknisk utveckling eller p.g.a. att problem som uppkommer under uppförande- eller anläggningsändringsfasen kräver att nya eller alternativa tekniska lösningar tillämpas.

Det är därför rationellt och nödvändigt med en stegvis prövning där underlagen redovisas med en ökande grad av precisering för att, innan provdrift påbörjas, det med ett mer detaljerat underlag ska kunna visas hur gällande krav på anläggningen och dess verksamheter har uppfyllts.

MILKAS yrkar : att stegvis prövning utgår ur Kärntekniklagen.
Stegvis prövning är en livsfarlig process, som den nu tillämpas.

För ett antal år sedan hölls ett seminarium om EUROATOM och slutförvar i Europa. Det visade sig att det fanns en ovilja bland befolkningarna att låta uppföra slutförvar i det tätbefolkade Europa.

Receptet var att ekonomiskt gynna de kärnkraftkommuner där man ville ha kärnavfallet, och att införa stegvis prövning som i Finland.

Man skulle inte göra en stor säkerhetsbedömning av hela projektet, utan endast göra små säkerhetsbedömningar steg för steg. T.ex. vi bygger en liten grotta på prov. Sedan lägger vi ned lite avfall på prov. O.s.v.

MILKAS yrkar: att man ska ha lösningar på hela projektet och fullständig säkerhetsanalys, innan man påbörjar ett slutförvarprojekt.

4.5.3 Överföring av tillstånd

Utan att göra bedömningar av finansieringssystemets tillräcklighet kan utredningen konstatera att systemets robusthet och utformning har ifrågasatts av Riksrevisionen som pekat på möjliga brister och föreslagit att åtgärder ska vidtas för att förstärka detsamma

4.11 Producentansvar för radioaktivt avfall.

Utredningen bedömer att de åtgärder som regeringen vidtagit och de beslut som fattats i fråga om producentansvar för radioaktivt avfall sedan utredningen tillsattes är ändamålsenliga och tillräckliga. Utredningen avstår därför från att lämna ytterligare förslag om producentansvar för radioaktivt avfall från icke-kärn- teknisk verksamhet.

MILKAS yrkar: att Westinghouse bränslefabrik har ett producentansvar för de undermåliga bränslestavar de tillverkar och förser Europas åldriga kärnkraftverk med.

De går ofta sönder numera och förorsakar då större radioaktiva utsläpp till vatten och luft än normalt. Därför yrkar MILKAS på att Westinghouse ska stängas den 31/12-19, då deras tillstånd går ut.

5 Gällande bestämmelser och internationellt samarbete på kärnteknikområdet

5.1.4 Kärnsäkerhetsdirektivet

MILKAS yrkar: att länsstyrelserna återtalar de befogenheter de haft, när det gäller att vidtaga skyddsåtgärder för att skydda sin befolkning nära reaktorerna mot den ökade cancerfrekvensen.

5.2.6 Skadeståndsansvar vid radiologisk olycka

MILKAS yrkar: att innehavare ska vara skyldiga att ha en ansvarsförsäkring eller annan ekonomisk säkerhet upp till ett belopp som motsvarar 100 miljarder svenska kronor i stället för i dagsläget drygt 7 miljarder kronor.

5.4.6 Ny lag om ansvar och ersättning vid radiologiska olyckor

Innehavare av kärnkraftsreaktorer blir enligt den nya lagen skyldiga att ha en ansvarsförsäkring eller annan ekonomisk säkerhet upp till ett belopp som motsvarar 1 200 miljoner euro, vilket i dagsläget motsvarar drygt 12 miljarder kronor. För andra anläggningar än kärnkraftreaktorer är beloppet 700 miljoner euro, i dagsläget drygt 7 miljarder kronor. Statens subsidiära ersättningsansvar är begränsat till 1 200 miljoner euro.

MILKAS yrkar: att innehavare ska vara skyldiga att ha en ansvarsförsäkring eller annan ekonomisk säkerhet upp till ett belopp som motsvarar 100 miljarder svenska kronor i stället för i dagsläget drygt 7 miljarder kronor.

6 Konsekvensanalys

6.4 Tillstånd och stegvis prövning

MILKAS yrkar: att den nuvarande formen av stegvis prövning måste upphöra.

Britta Kahanpää. Göran Bryntse

Ordförande Miljörelsens Kärnavfallssektariat Ordförande Sveriges Energiföreningars

Riksorganisation